

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

імені ДМИТРА МОТОРНОГО

факультет економіки та бізнесу

кафедра менеджменту та публічного адміністрування

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»

Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант)

освітньо-професійної програми

«Публічне управління та

адміністрування»

Г. В. ОРТИНА

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« 28 » листопада 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

менеджменту та публічного

адміністрування

С. Р. ПЛОТНІЧЕНКО

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« 28 » листопада 2025 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

здобувачка вищої освіти

Вахміної Лілії

1. Тема кваліфікаційної магістерської роботи:

«Роль та методи державного регулювання підприємницької діяльності в Україні»

науковий керівник роботи д.н.держ.упр., проф. ОРТИНА Г.В.

затверджені наказом ректора університету від «24» листопада 2025 року № 605-З

2. Строк подання кваліфікаційної магістерської роботи «02» лютого 2026 року

3. Вихідні дані до кваліфікаційної магістерської роботи: відповідні закони України, Конституція України, укази Президента України, постанови Верховної Ради України, програмні документи державних органів, монографії та статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

4. Зміст кваліфікаційної магістерської роботи (перелік питань, які потрібно розробити):

1) Теоретико-методологічні засади державного регулювання підприємницької діяльності

2) Аналіз сучасного стану та проблем державного регулювання підприємницької діяльності в Україні

3) Напрями та методи удосконалення державного регулювання підприємницької діяльності

6. Дата видачі завдання « 24 » листопада 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

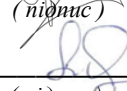
№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів	Відмітка про виконання
1	Затвердження плану роботи	28.11.2025	виконано
2	Розділ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	12.12.2025	виконано
3	Розділ 2 АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	30.12.2025	виконано
4	Розділ 3 НАПРЯМИ ТА МЕТОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	26.01.2026	виконано
5	Перевірка на плагіат	02.02.2026	виконано
6	Попередній захист роботи на кафедрі	09.02.2026	виконано

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Вахміна Л. А.
(ініціали та прізвище)

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи

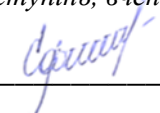

(підпис)

Ортіна Г.В.
(ініціали та прізвище)

**Рішення комісії про попередній захист кваліфікаційної роботи від
«09» лютого 2026 року**
до захисту допущен

Члени комісії:

1. Ортіна Г.В., д.н.держ.упр., проф.
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)

2. Єфіменко Л.М., к.н.держ.упр., доц.

3. Вороніна Ю.Є., к.н.держ.упр., доц.
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)

4. Горбова Н.А., к.п.н., доц.
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)

Допустити до захисту

Завідувач кафедри менеджменту та публічного адміністрування
 С.Р. ПЛОТНІЧЕНКО «09» лютого 2026 р.
(ініціали та прізвище)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра менеджменту та публічного адміністрування

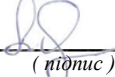
Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»

Галузь знань – 28 Публічне управління та адміністрування

Спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

(підпис)

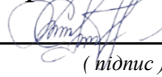
Г.В.Ортіна

(ініціали та прізвище)

«_09_» _лютого_ 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри освітньо-
професійної програми

(підпис)

С.Р.Плотніченко

(ініціали та прізвище)

«_09_» _лютого_ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему *«РОЛЬ ТА МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ*
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ»

Здобувач вищої освіти:

(підпис)

Вахміна Лілія Андріївна

(ПІБ здобувача)

Науковий керівник:

(підпис)

д.н.держ.упр., проф. Ортіна Г.В.

(учене звання, науковий ступінь, ПІБ)

Запоріжжя, 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8
1.1. Сутність підприємницької діяльності та її роль в економіці держави.....	8
1.2. Система, принципи та функції державного регулювання підприємницької діяльності	4
1.3. Нормативно-правове забезпечення регулювання підприємництва в Україні	8
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	4
2.1. Тенденції розвитку підприємництва в Україні	2
2.2. Механізми державного впливу на підприємницьку діяльність	2
2.3. Аналіз ефективності державних програм підтримки підприємництва	3
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ТА МЕТОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	4
3.1. Світовий досвід державного регулювання підприємництва.....	4
3.2. Пропозиції щодо вдосконалення механізмів державного регулювання підприємницької діяльності в Україні	5
.....	0
3.3. Інноваційні підходи до підтримки підприємництва в умовах євроінтеграції	5
.....	4
ВИСНОВКИ.....	6
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	6

ВСТУП

Сучасний етап розвитку національної економіки України характеризується глибокими структурними трансформаціями, посиленням глобальної конкуренції, цифровізацією економічних процесів, а також безпрецедентними викликами, пов'язаними з воєнними діями та необхідністю повоєнного відновлення держави. За таких умов підприємницька діяльність набуває особливого значення як ключовий чинник економічного зростання, формування робочих місць, наповнення бюджетів усіх рівнів, розвитку інновацій та забезпечення соціальної стабільності. Саме мале і середнє підприємництво виступає основою гнучкості економіки, її здатності швидко адаптуватися до кризових явищ та забезпечувати відновлення локальних господарських систем.

Ефективне функціонування підприємницького сектору значною мірою залежить від якості державного регулювання, яке має забезпечувати баланс між свободою економічної ініціативи та необхідністю захисту публічних інтересів. Світовий досвід засвідчує, що сталий розвиток підприємництва досягається не через надмірне адміністративне втручання, а завдяки формуванню прозорого, передбачуваного й сприятливого інституційного середовища, розвитку інфраструктури підтримки бізнесу, впровадженню інноваційних та цифрових інструментів регуляторної політики. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває вдосконалення механізмів державного регулювання підприємницької діяльності в Україні з урахуванням європейських стандартів публічного управління та сучасних міжнародних практик.

Водночас специфіка сучасного етапу розвитку України полягає в тому, що підприємницька діяльність розглядається не лише як інструмент економічного зростання, а й як важливий ресурс відбудови зруйнованих територій, підтримки зайнятості населення, реінтеграції внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та інших вразливих груп. Це зумовлює необхідність формування нової моделі державної політики у сфері

підприємництва, орієнтованої на підвищення стійкості бізнесу, розвиток інновацій, цифрову та «зелену» трансформацію економіки, а також інтеграцію українських підприємств у європейський економічний простір.

Особливої актуальності проблема розвитку підприємництва набуває на регіональному рівні, оскільки саме територіальні громади безпосередньо забезпечують формування сприятливого бізнес-клімату, створення інфраструктури підтримки МСП та реалізацію програм місцевого економічного розвитку. У цьому контексті значний науковий і практичний інтерес становить дослідження стану та механізмів державного регулювання підприємницької діяльності в окремих регіонах України, зокрема в Запорізькій області, яка внаслідок воєнних дій зазнала суттєвих соціально-економічних втрат, руйнування виробничої та логістичної інфраструктури, релокації підприємств, скорочення кількості суб'єктів малого і середнього бізнесу та зниження рівня зайнятості населення. За даними офіційної регіональної статистики, упродовж останніх років спостерігається нестабільна динаміка кількості діючих підприємств, обсягів виробництва продукції та фінансових результатів господарювання, що свідчить про підвищену вразливість підприємницького сектору регіону до кризових і воєнних шоків. Водночас наявний промисловий, інноваційний та людський потенціал області, вигідне гео економічне положення та активність територіальних громад створюють передумови для відновлення та активізації малого і середнього підприємництва як одного з ключових драйверів післявоєнної відбудови регіональної економіки.

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю наукового обґрунтування теоретико-методологічних засад державного регулювання підприємницької діяльності, оцінювання сучасного стану підприємництва на національному та регіональному рівнях, а також розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державної політики підтримки малого і середнього бізнесу в умовах євроінтеграції та повоєнного відновлення.

Метою магістерської роботи є обґрунтування теоретико-методологічних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного регулювання підприємницької діяльності в Україні з урахуванням регіональної специфіки та євроінтеграційних орієнтирів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

- розкрити сутність підприємницької діяльності та її роль в економіці держави;
- дослідити систему, принципи та функції державного регулювання підприємництва;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення регулювання підприємницької діяльності в Україні;
- здійснити оцінку сучасного стану розвитку підприємництва в Україні та Запорізькій області;
- узагальнити світовий досвід державного регулювання підприємництва;
- розробити напрями та інноваційні підходи до вдосконалення механізмів державної підтримки підприємницької діяльності в умовах євроінтеграції.

Об'єкт дослідження – процеси державного регулювання підприємницької діяльності.

Предмет дослідження – теоретико-методологічні засади, механізми та інструменти державного регулювання і підтримки малого та середнього підприємництва на національному та регіональному рівнях.

У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналіз і синтез, системний підхід, порівняльний аналіз, статистичні методи, узагальнення міжнародного досвіду, графічні та табличні методи подання інформації.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання розроблених рекомендацій органами публічної влади під час формування регіональної та національної політики розвитку підприємництва, зокрема в процесах відновлення економіки Запорізької області.

Структурно робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного теоретичного, аналітичного та прикладного дослідження механізмів державного регулювання підприємницької діяльності в Україні сформульовано такі висновки:

1. Підприємницька діяльність є ключовим чинником соціально-економічного розвитку держави, що забезпечує формування валового внутрішнього продукту, зайнятість населення, розвиток конкуренції, інноваційну активність та фінансову стабільність бюджетної системи.

2. Державне регулювання підприємництва доцільно розглядати як комплексну систему взаємопов'язаних механізмів (нормативно-правових, економічних, організаційно-адміністративних, інституційних та інформаційно-цифрових), ефективність яких визначається рівнем узгодженості управлінських рішень і спроможністю публічної влади створювати сприятливе бізнес-середовище.

3. Встановлено, що сучасна модель публічного управління підприємництвом повинна трансформуватися від переважно контролюючої до сервісно-орієнтованої та партнерської, де держава виступає не лише регулятором, а й активним стимулятором розвитку бізнесу.

4. Аналіз тенденцій розвитку підприємництва в Україні у 2020–2024 рр. засвідчив значний вплив пандемічних обмежень і повномасштабної війни на функціонування бізнесу, що проявилось у скороченні кількості діючих підприємств у 2022 році, зниженні обсягів виробництва та нестійкому відновленні економічної активності.

5. Виявлено стійке домінування малого і мікропідприємництва (понад 99 % суб'єктів господарювання), одночасне скорочення середнього бізнесу та зниження продуктивності діяльності фізичних осіб-підприємців, що свідчить про структурну диспропорцію та фрагментованість підприємницького сектору.

6. Доведено, що існуючі державні механізми підтримки підприємництва мають переважно стабілізаційний характер і не

забезпечують достатніх передумов для довгострокового інвестиційного та інноваційного зростання.

7. Регіональний аналіз на прикладі Запорізької області показав більш глибокі негативні трансформації підприємницького середовища порівняно із загальнонаціональними тенденціями, що зумовлено прифронтовим статусом регіону, руйнуванням інфраструктури, скороченням кількості діючих підприємств, зменшенням зайнятості та погіршенням фінансових результатів діяльності бізнесу.

8. Встановлено, що мале і середнє підприємництво Запорізької області залишається основним джерелом самозайнятості населення та ключовим чинником економічної адаптації територіальних громад, що визначає його стратегічне значення для повоєнного відновлення регіону.

9. Оцінка ефективності державних програм підтримки («Дія.Бізнес», «єРобота», грантові ініціативи міжнародних партнерів) засвідчила їх позитивний вплив на збереження підприємницької активності, проте виявила проблеми адміністративної складності, нерівномірного доступу та недостатнього інституційного супроводу.

10. Узагальнення світового досвіду державного регулювання підприємництва підтвердило, що найбільш результативними є моделі, які поєднують дерегуляцію, фінансову підтримку, розвиток інноваційної інфраструктури, цифровізацію послуг і реалізацію принципу «Think Small First».

11. Обґрунтовано доцільність удосконалення національної системи регулювання шляхом розроблення інтегрованої стратегії розвитку МСП, посилення інституційної координації, спрощення регуляторних процедур, запровадження обов'язкової оцінки регуляторного впливу, розвитку гарантійних фондів та банків розвитку.

12. Доведено необхідність посилення ролі регіонального та місцевого рівнів публічного управління, зокрема створення центрів підтримки підприємництва в громадах, реалізації локальних програм

розвитку МСП та інтеграції політики підтримки бізнесу у стратегії відновлення територій.

13. Визначено перспективність впровадження інноваційних інструментів підтримки підприємництва: кластерних ініціатив, бізнес-інкубаторів, акселераторів, цифрових сервісів, програм «blended finance», «зеленого» та соціального підприємництва, а також активної участі українських МСП у програмах Європейського Союзу.

14. Зроблено висновок, що ефективна державна політика у сфері підприємництва має бути комплексною, ризик-орієнтованою, інституційно скоординованою та спрямованою на підвищення продуктивності, інноваційності й конкурентоспроможності бізнесу.

15. Практичні рекомендації, розроблені в роботі, можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування під час формування національної та регіональної політики розвитку малого і середнього підприємництва, зокрема для відновлення економіки Запорізької області та забезпечення європейської інтеграції України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР (зі змін. і доп.).
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV (зі змін. і доп.).
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV (зі змін. і доп.).
4. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11 січ. 2001 р. № 2210-III (зі змін. і доп.).
5. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22 берез. 2012 р. № 4618-VI (зі змін. і доп.).
6. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11 верес. 2003 р. № 1160-IV (зі змін. і доп.).
7. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 берез. 2015 р. № 222-VIII (зі змін. і доп.).
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15 трав. 2003 р. № 755-IV (зі змін. і доп.).
9. Про схвалення Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 трав. 2017 р. № 504-р // *Офіційний вісник України*. – 2017. – № 51. – Ст. 1559.
10. Хомко Л. В., Кульгавець Х. Ю. Правове регулювання підприємницької діяльності : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 424 с.
11. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку. Київ : Основи, 2011.
12. Cantillon R. *Essay on the Nature of Trade in General*. London, 1755.
13. Drucker P. *Innovation and Entrepreneurship*. New York : Harper & Row, 1985.

14. Білоус Г. В. Розвиток малого підприємництва в Україні // *Економіка України*. 2009. № 2. С. 34–46.
15. Васильків Т. Г. Удосконалення державного регулювання підприємницької діяльності в Україні // *Стратегічні пріоритети*. 2009. № 1 (10). С. 145–150.
16. Кушнір О. В. Правове регулювання підприємницької діяльності та формування державної економічної політики // *Наукові праці МАУП*. 2014. № 2 (41). С. 104–107.
17. Мельник О. М. Правове регулювання та шляхи підвищення його ефективності : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01. Київ, 2004. 208 с.
18. Правове регулювання господарської діяльності : навч. посіб. / В. В. Мачуський, Л. О. Кожура, Ю. В. Сагайдак та ін. Київ : КНЕУ, 2015. 152 с.
19. Ямкова М. І. Напрями вдосконалення правового забезпечення підприємницької діяльності в Україні // *Економіка та право*. 2013. № 2. С. 47–51.
20. Завадських Г. М., Тебенко В. М. Інноваційний потенціал соціального підприємництва в контексті воєнного стану та сталого розвитку // *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2025. № 2 (55). С. 131–140. URL: <https://oj.tsatu.edu.ua/index.php/zbirnyk/article/view/1016> (дата звернення: 10.11.2025).
21. Державна служба статистики України. Кількість діючих суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва за видами економічної діяльності (2010–2024). URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.11.2025).
22. Державна служба статистики України. Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) суб'єктів підприємництва. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.10.2025).

23. Головне управління статистики у Запорізькій області. Кількість діючих підприємств за видами економічної діяльності (2021–2024). URL: <https://www.zp.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.10.2025).
24. Головне управління статистики у Запорізькій області. Кількість зайнятих працівників на підприємствах (2021–2024). URL: <https://www.zp.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.09.2025).
25. Головне управління статистики у Запорізькій області. Фінансові результати до оподаткування підприємств (2021–2024). URL: <https://www.zp.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.10.2025).
26. OECD. SME and Entrepreneurship Outlook 2023. Paris : OECD Publishing, 2023. 300 p.
27. OECD. Enhancing Resilience by Boosting Digital Business Transformation in Ukraine. Paris : OECD Publishing, 2024. 112 p.
28. World Bank. Doing Business 2020: Comparing Business Regulation in 190 Economies. Washington, DC : World Bank Group, 2020. 190 p.
29. Besley T. The Nature and Influence of the World Bank Doing Business Project // *Journal of Economic Perspectives*. 2015. Vol. 29, No. 3. P. 99–120.
30. European Commission. “Think Small First” – A Small Business Act for Europe. Brussels, 2008. 23 p.
31. European Commission. An SME Strategy for a Sustainable and Digital Europe. Brussels, 2020. 20 p.
32. OECD. SME and Entrepreneurship Policy in Ukraine: Tools and Recommendations. Paris : OECD Publishing, 2021. 96 p.
33. UNDP Ukraine. Assessment of the Impact of the War on Micro-, Small-, and Medium-sized Enterprises in Ukraine. Kyiv, 2024. 64 p.
34. UNDP Ukraine. Small and Medium Businesses in the Donbas: Development and Support Policy. Kyiv, 2017. 72 p.
35. USAID LEV. White Paper. SME Development Policy in Ukraine. Kyiv, 2015. 80 p.

36. OECD. Monitoring the Implementation of Ukraine's SME Development Strategy 2017–2020. Paris : OECD Publishing, 2020. 78 p.
37. European Commission. “Think Small First”: The Small Business Act for Europe – Policy Summary. Brussels, 2016. 16 p.
38. UNDP Ukraine, EU. Recommendations for Planning the Development of SMEs at the Regional Level. Kyiv, 2021. 60 p.

